

Ishaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne ter stane po pošti prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto . . . 15 K
10

Posamične številke stanejo 10 vin. V Gorici se prodaja „Soča“ v vseh tobakarnah.

„SOČA“ ima naslednje izredne priloge: Ob novem letu „Kazipot po Goriškem in Gradiščanskem“ in dvakrat v letu „Vozni red železnic, parnikov in pošt nih zvez“. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

SOČA

„Vse za narod, svobodo in napredek!“ Dr. K. Lavrič.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadstr. na desno.

Upraviništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadstr. na levo v tiskarni. Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

Oglasi in poslanice se računijo po Petit-vrstah, če tiskano 1-krat 6 vin., 2-krat 14 vin., 3-krat 12 vin. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. Večje črke po prostoru. Reklame in spisi v uredniškem delu 30 vin. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

— Telefon št. 83. —

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. J. Fabčič) tiska in zal.

„Mont“ in deželna hranilnica.

V XIV. seji tek. deželnozborskega zasedanja je bila na dnevnem redu točka: Pravilnik deželne hranilnice. Sprejet je bil ta pravilnik in določeno je, da se oživotvori deželna hranilnica poknežene grofvine Goriške in Gradiščanske.

Splošna določila deželne hranilnice so taka, kakršna so že veljavna in uvedena pri vseh hranilnicah, torej so več ali manj znana. Ima pa tudi posebna in važnejša določila; med ta spadajo taka, radi katerih je po nadškofovem mnenju »Mont« v nevarnosti ter radi katerih je prišel nadškof v deželni zbor. Rekel je med drugim, da je pravilnik kopija »Monta«; iz tega sledi pač, da bo konkurenca tu, ki ni ljuba duhovskemu zavodu »Montu«.

V nadškofijem ordinarijatu so mislili, da bo trajalo per omnia saecula saeculorum določilo, da se »pupilarno varno« more nalagati razne denarje edino le na »Montu«.

»Mont« je bil doslej edini denarni zavod v deželi, ki je bil proglašen s posebnim odobrenjem državne oblasti za — pupilarno varen, to se pravi: tako varen, da po človeški krivdi sploh ni mogoča kaka zguba. Zato se morajo nalagati na »Montu« vsi denarji maloletnih, odvišnji denarji občin, cerkva, okrajnih bolnišniški blagajni in podpornih društev, cestnih odborov itd. Umevno, da so po taki poti rastle uloge na »Montu«. Na to stran je bil ta duhovski zavod najbolj podprt.

Po klerikalni hudobiji izzvani smo morali lani povedati, kako z vsem takim denarjem gospodarj »prečastiti kuratorij«, to je nadškof in dva župnika v Gorici. Pribili smo, da je padla ustanovna glavnica v 10 letih za 100.000 K, zalog za kurzne izgube padel istotako za 100.000 K, le navadni rezervni zalog se je pomnožil. Montova finančna podlaga se je silno

poslabšala. Povedali smo tudi, da je v takih razmerah pobasal »prečastiti kuratorij« 600.000 K od čistega dobička v 10 letih, da pa javnost ne ve čisto nič, kam je šel ta denar. — Konstatirali smo morali zajedno, da vsa varnost nad 20 milijonov hranilni vlog na Montu je v mizerem rezervnem zalogu — borih 257.155 K. Državna oblast pa vendar ni storila nikakega koraka v varnost pupilarnih naložeb cele dežele. — Gregorčičeva »Gorica« je takrat branila »Mont«, seveda naših trditvev ni mogla izpodbiti.

»Mont« je veljal navzlic povedanemu za pupilarno varen, in sicer edini v deželi. Na, sedaj pa pride na dan drug denarni zavod, ki hoče biti tudi pupilarno varen, in sicer hoče odnesti povsem prvenstvo »Montu«; deželna hranilnica je »kopija Mont«, je rekel nadškof. Ni čuda torej, da se je potrudil v deželni zbor, da reši »Mont«. Ali njegova volja se ni izpolnila, nesmrtno blamiran se je peljal nadškof domov od seje. Ustanovi se nova hranilnica, deželna hranilnica, ki bo imela za podrobne odredbe gledé poslovanja z depoziti poseben pravilnik kakor določa § 27. Nadškof je pač čutil, da najbrže ne bo težko deželni hranilnici izpodrinili Mont, zlasti še, če se upošteva v polni meri lani od nas, v pravo luč postavljeno varnost pupilarnih naložeb. Šel je v boj za Mont, za »duhovski zavod«, kar klerikalci včasih s ponosom povdarjajo.

Kako stališče zavzemamo mi proti »Montu«, je znano; zato nimamo čisto nič proti temu, če se ustanovi drug zavod, ki bo tudi sprejemal take vloge, glede katerih je veljal za varnega doslej edini Mont. Seveda zahtevamo točno poslovanje in upoštevanje vseh jasnih določeb pravilnika. Vemo sicer, kak duh veje v sedanji deželni upravi, toda sedanji gospodarji ne bodo trobili sodnemu dnevu; zato se nadejamo preobrata kakor kje drugje tako tudi v deželni upravi.

Naše stališče je torej znano — ali kakšno je pa stališče klerikalcev. Duhovniki po deželi s ponosom kažejo na »Mont«, češ, to je naš mogočni duhovski

zavod, kateremu načeljuje sam prevzvišeni nadškof in knez, mi duhovniki dobivamo denar z Mont-a — na, sedaj pa vidi jo, kako v deželnem zboru omogoča vodja klerikalne stranke na Goriškem, torej duhovske stranke, ustanovitev »Montu« konkurenčnega zavoda. Kaj je to? Ako bi bil Gregorčič hotel, bi se bila izpolnila nadškofova volja v sloveči XIV. seji; on s svojimi (9) bi bil glasoval z laškimi klerikalci (6), pa bi bila zletela z dnevnega reda točka o pravilniku deželne hranilnice, kakor je to hotel po poslancu dr. Meizliku nadškof in knez. Ali on ni hotel klerikalne večine 15, marveč je glasoval lepo zvesto z laškimi liberalci (9 + 9) in proti nadškofu in laškimi klerikalcem (1 + 6).

Da je moralo to ozlovoliti nadškofa, je pač umevno. Z glavo in z rokami je dal znamenja, kako nevesečno mu je glasovanje slovenskih klerikalcev. Žalosten in jezen, potrje odšel — zavezniki, laški liberalci in slov. klerikalci pa so čutili med seboj še trdnejšo zvezo.

»Mont« je duhovski zavod, ki podpira klerikalna stremjenja, ki daje denar za volitve klerikalcem, smatrajo ga za steber klerikalne moči na Goriškem — tu pa pride dr. Gregorčič, semeniški profesor in načelnik duhovske stranke pa omogoči, da se postavi proti temu stebri teža, ki ga hoče podreti. Čudna so pota Gregorčičeve politike. Nadškof ga ima za grdega nehvaležnega, duhovščina bo pihala nanj — toda ali ga odpilne? Ne verjamemo, da bi odložil Gregorčič svoje politične »časti«, katere uživa, tudi če se vsi klerikalci z nadškofom postavijo proti njemu. Službe mu ne morejo vzeti, če ga pošljejo v penzijo, je pa tako vsejedno.... Spominjajo ga na pepel in mu deklamirajo: pulvis es et in pulvere revertetur; na vrata mu pošiljajo nevidno roko, ki naj mu napove kakor Nabuhodonozorju, da je pri koncu... mene, tekel, upharsin — on pa se smeje ter prav dobro počuti v zvezi s Pajetjem.

No, sedaj imajo besedo nadškof in duhovščina. Javnost težko čaka, kaj počnejo! —

DOPISI.

Iz ajdovskega okraja.

Iz Črniške županije. — V zadnji novi cunji se znani, na pol novi človeček togoti in zaletuje v nekoga, kogar ne pozna. No pa mi vemo, kje fanta čevljev žuli, kje ga ranica skeli. V Črničah se je mladina otrepla farovžev, v Selu je pa bila vedno od te mlake daleč proč, v Batujah, kaj groza, v tej farovski pribežalnici b. zavetišču je počilo, in velika večina fantov se noče in noče pokoriti dolgonosu. Si slišal, fant, ali smo tiči, kako Te znamo potipati za žilico!

No pa še malo odgovora na izbruhe sv. jezice. Vpraša dopisnik »kdo je oni, ki pretepa ženo« ha, ha, vsaki dan skoro ima take tiče pred seboj v svojem stano vanju, le popraša naj jih, ali se jih boji. Sicer pa, ali nismo povedali, kdo je pri nas največji pretepač, že v »Soči«. O ti presneta birma. Kdo ne pozna mere in vage, vpraša nadalje. Odgovor: farovška bisaga katera ni nikoli polna. Ko kmetič prašča zakolje se odpre ta malha, ko kokoš jajce zneso, ko omlati žito, ko pobere sladko grozdje, vedno malha zeva. Ko se človek rodi (krst), ko se oženi, ko umrje in še po smrti vedno malha funkcioniira. No in še nebroj drugih slučajev je, ko je treba polniti mero in vago. Razni ofri in miloščine itd. Kdo ne pozna mere in vage? Kdo se boji cerkve, tudi vprašuje. No pa kaj je slep in gluhi, za božjo voljo. Eden takšen je »če ne falimo«, največji njegov ljubljenc, »če ne falimo«. Kdo joče in vpije po noči kakor sova. No to bi znal povedati kdo, ki radi svojega predoltega jezika kakšno prav gorko za uho vdobi. Koda so liberalci prodajali za 100 kron? Odgovor: najraji bi prodali, a ne za 100 kron ampak veliko veliko ceneje, naše zarážbarje v črnih sukajah, katerim je Kristusov nauk »ljubi svojega bližnjega« devetnajsta briga, če ravno jih je v zadnjem pastirskem pismu sam škof opomnil na ta nauk. Samo to je hudir, da bi tel

Kapitan Hatteras

ali

Angleži na severnem tečaju.

Francoski spisal Jules Verne. — Prevel O. I.

(Dalje).

»Govori, govori!« silijo vsi vanj.
»Drugega kapitana kakor Riharda Shandona ni in ga ne bo.«

»In pismo?« pristavi Clifton.

»To je res, pismo je tu,« odvrne Bell; »očividno je, da je neki nepoznanec oborožil ladjo Forward za potovanje v ledovje; toda nihče ne pride več na ladjo, ki je že enkrat odpotovala.«

»Kam pa pojde vendar ladja?« vpraša Bolton.

»Jaz ne vem nič; kar naekrat bo Rihard Shandon prejel dopolnilo navodil.«

»Toda po kom?«

»Po kom?«

»Da, kako?« praša Bolton in sili vanj.

»Torej, Bell, odgovori,« pravijo drugi mornarji.

»Po kom? kako?« Aj, tega jaz ne vem!« se odreže Bolton v stiski.

»Ej, po kapitanu psu!« vzkiči Clifton, »enkrat je že poslal pismo po njem, drugič ga tudi še lahko. Oh, če bi jaz vedel polovico tega, kar ve ta žival, bi lahko postal prvi admiral.«

»Torej še vstrajaš pri svoji trditvi, da je ta pes kapitan?« ga vpraša Bolton.

»Da, kakor sem že rekel.«

»Dobro,« reče Pen zamolklo, »če ta žival ne mara poginiti v pasji koži, naj se požuri, da postane človek; sicer, pri moji duši, da ji posvetim.«

»Zakaj pa,« praša Garry.

»Zato, ker mi je tako prav,« se zareži Pen; »in tudi nikomur nisem odgovoren.«

»Dovolj je govoričenja, ljudje,« zakriči gospod Johnson, ki pride ravno tedaj, ko se je pogovor zasukal na slabo stran. »Na delo, žage morajo biti urno pripravljene, presekatati moramo led.«

»No, pa še petek po vrhu,« pravi Clifton, majaje z rameni, »boste videli, da se tečajnik ne prekorači kar tako tebi nič meni nič.«

»Naj bo temu kakor hoče, vsa prizadevanja so bila ta dan skoro zastonj. Če tudi se je Forward z vso parno silo upiral proti ledeni plasti, vendar je ni mogel prodreti. Morali so se usidrati.«

V soboto se je toplota vsled vzhodnika še znižala. Zrak je postal čist in videlo se je daleč po beli ravnini, ki se je bliščala v lomljenju solčnih žarkov. Ob sedmih zjutraj je toplomer kazal 22 stopinj pod ničlo.

Doktorja je mikalo, da bi ostal v svoji sobici ter čital popise severnih potovanj; toda vprašal se je po svoji navadi, kaj bi bilo v tem trenutku zanj najbolj neprijetno. Na to si je odgovoril, da iti v takim mirazu ljudem na krov pomagat, ne bi bilo nič kaj prijetnega. Zato zapusti, zvest svojemu navadnemu ravnanju, prijetno zakurjeno kabino in gre, da pripomore ladjo naprej spraviti. Zelena očala so se mu prav lepo podala, s katerimi je varoval svoje oči proti hudemu blišču in za svojja prihodnja raziskavanja se je vsak dan skrbno posluževal svojih očal za

sneg, da se ne bi nalezel očesnih bolezni, ki so na severu zelo pogoste.

Proti večeru je prodrl Forward precej daleč proti severu, ker so mornarji pridno delali in ker je Shandon znal spretno izporabiti vse ugodne okoliščine. O polnoči je prekoračil 66. vsporednik in ker je globomer pokazal triindvajset komolcev globočine, je Shandon spoznal, da se nahaja na tistem plitvem mestu, kjer je bila običajala Victoria, ladja Njegovega Vel čanstva. Zemlja je bila oddaljena trideset milj proti zahodu.

Sedaj pa se je pričel led, ki je bil do sedaj nepremičen, razkrajati in zibati. Zdelo se je, da ledene gore vstajajo na vseh točkah obnebj. Ladja je bila torej zarita v vrsto zibajočih se pečim, katerih moč je neprenagljiva. Krmiljenje je torej postalo zelo težavno, tudi za Garry-a, ki je bil najboljši krmar; ledene peči so se zadaj za ladjo zopet sklepale. Bilo je torej nujno prekoračiti ledeni brod in previdnost kakor tudi dolžnost je zahtevala prodirati dalje. Težave so naraščale še s tem, da ni bilo Shandonu mogoče določiti ladji smeri, kajti točke so se menjavale in prestavljale, tako da ni bilo nobene stalne perspektive.

Ljudje so bili na ladji razdeljeni na dve strani, desno in levo. Vsak je bil oborožen z dolgim drogom, ki je imel na koncu železno konico, ter je z njim odbijal najbolj nevarne kose ledu. Kljub temu je prišel Forward v tako tišino med dva visoka ledena čoka, da so se vrhovi jadrnikov drgnili ob trde stene ledenih skal. S časom je prišel v členovito zatišje napolnjeno s snežnimi vrtinci, plavajoči led pa se je zadeval in razbijal z zamolklim pokom.

(Dalje pride.)

zdražbarjev noheden kupiti ne hotel, tudi ako bi mu jih zastoj ponujali.

Sicer pa, resnično resnično vam povemo: če se bodele še bolj penili od jeze, že mi poskrbimo zato, da ostanejo te pene v resnici le — pene. — Vam je dovolj?

Iz goriške okolice.

Iz Vrtojbe. (O vinu in vinskem zakonu.) Imam 7 hektov vina in 7 žen, pardon otrok pa eno ženo. Teh 7 hektov vina je moj edini hišni dohodek. To moje vino je bilo lani eno najboljših, ker imam samo fino vrsto grozdja za suhe letine, ali letos vsled obilo dežja je pa najslabeje.

Takega prodati ne morem, ker ga nihče ne kupi. Popraviti t. j. zboljšati ga ne smem vsled vseh križanih postav in zakonov, katerih živ krst ne razumem na izdanem vinskem zakoniku.

Po tej novi vinski postavi imamo edino ugodnost, da se olajša deželna blagajna za 10 tisoč kron masne plače dvema kletarskima nadzornikoma v naši deželi. Mi pa vbogi pridelovanci vina ne smemo ganiti se brez dovoljenja, katero pravzaprav niti označeno ni v vinskem zakoniku, kje se ima zgledati, pri Ponciju ali Pilatu, s pokušjo ali brez nje. Če dam pokušnjo, da se konstatira potrebne snovi mojemu vinu, moram že plačati zato eno oko iz glave. In potem naj doračunam še pridevek snovi vinu! Cena je že za dožra vina — ničeva. Jaz za slabše in popravljen bi morda s skupičkom komaj troške kri!

Potentakem je še najbolje, da je spustim v jarek in trte posekam. Vrag vzemi vino in še tiste vinske paragrafe. Na ustih sem pritrgal sebi in družini za modro galico, za žveplo, trtne obveze, kopanje, vinsko posodo in trgatve. Vse to me je stalo za mojo moč ogromno truda in stroškov. A od vsega tega imam — figo. Prav tako! Siromaka naj se izroči konjedercu, če že sam noče v grob!

Z novo postavo ste res stisnili par vinskih židov, ki imajo že tako polne blagajne, da nič ne trpijo, ali istim potom ste tudi nam zadržali vrat. Lepa hvala — za to! Bog Vam stotero povrni! — Nam pa daj dobro vino ali pa raje nič! Zdravo!

Deželni zbor.

Petnajsta seja.

Ta seja se je vršila v pond., 14. t. m. dopoldne in popoldne.

Napovedana je bila seja ob 10. dop., pričela pa je komaj ob 11¹/₄. Kakor hitro je bila otvorena, se je oglašil radi te zamude k besedi dr. Faidutti; protestuje, da se ponavljajo take zamude, vidi v tem žaljenje dostojanstva poslancev in zato protestuje tudi v imenu svojih kolegov. Odgovarja deželni glavar, rekoča, da on ni nič kriv tega, ne more priti v dvorano, dokler ni postavnega števila, siliti pa tudi ne more poslancev, kakor jih ne more vstaviti, če sredi seja zapustijo dvorano, dasi so prišli vendar k celi seja. Pravi končno, da bi bil Faidutti storil bolje, če bi se bil privatno obrnil nanj.

Bugatto je zahteval, naj se čita zapisnik o prejšnji seja, Bombig pa je rekel, naj se smatra zapisnik za prečitan. Nato sta se zadovoljila Piccinini in Bugatto s čitanjem onega dela, ki se tiče jubilejne ustanove. Beležijo v zapisnik, kar hočejo poslanci. Prečitajo se došle peticije in predlogi.

Dnevni red:

Marinič utemeljuje svoj predlog o izdajanju novega občinskega volilnega reda. S sklicanjem prihodnjega zasedanja naj se predloži načrt za nov občinski volilni red. Novi občinski red bi obsegal en splošni volilni razred. Sprejme se potom nujnosti.

Kosmač utemeljuje svoj predlog o premembli potirnega zakona; naj se dogovori z drugimi faktorji, med drugim, da se odtiranci odpravljajo po železnici ter izroče odgoniskim postajam po dnevni. Sprejme se potom nujnosti.

Pettarin utemeljuje svoj predlog o premembli občinskega volilnega reda. Nekaj takega, kakor Mariničev predlog. Ustanovi naj se poleg obstoječih še četrti volilni razred. Laški klerikalci so hoteli združitev Pettarinovega in Mariničevega predloga, pa ni obveljalo. Zbornica sprejme nujno tudi Pettarinov predlog.

Gasser utemeljuje svoj predlog: 1) o ustanovitvi stalne finančne kontrolne komisije z raven deželne odbora in 2) o ustanovitvi stalne komisije v proučevanje premembe deželne volilnega reda. Na predlog Pinavčigov se sklene: imenovati komisijo 5 članov, ki naj se bavi z Gasserjevima predlogoma!

Bugatto utemeljuje svoj predlog o zgradbi ceste med Vermeljonom in Dobrodobom: Dež. stavbeni urad naj izdela načrt in dež. odbor naj potrebno ukrene, da se pride do zgradbe ceste. Se sprejme nujnim potom.

Predlogi dež. odbora:

Brambne naprave ob Soči pri Podgori. Obnovi se podpora 4000 K, ki se izplačajo, ko bo izvršitev tega dela zagotovljena. Poziva se poljedelsko ministerstvo, da ukrene potrebno, da prične uravnava desnega brega Soče pri Podgori.

Dopolnilne brambne naprave ob Idriji pri Merniku. Dolžnost vlade je, skrbeti za uravnajo. Dovoljuje se 20% prispevka do najvišjega zneska 4200 K. Predlog se sprejme. — **Prezidava nasipov ob Soči pri Maconini.** Pooblašča se deželni odbor, da takoj nakaže 4500 K.

Stanarina deželnih uradnikov.

Stararine se povišajo v XI. čin. razredu za 80 K, tako da bo na leto 600 K stararine; v X. razredu se poviša 140 K, tako da na leto 800 K; v IX. povišek 200 K, znaša stararina na leto 1000 K, v VIII. raz. se poviša za 230, tako da znaša 1160, v VII. raz. povišek 260, tako da znaša 1260, v VI. raz. povišek 300, tako da znaša 1500. Predlog se sprejme brez vsake debate.

Plače deželnih slug.

Ostanejo 3. razredi. Za prvi razred je 1300 K, drugi 1100 K in tretji 900 K. Stararina 300 K. Določa se 6 starostnih dokladov po 100 K vsaka 3 leta. Se sprejme brez debate.

Ureditev služb deželnih pomožnih uradnikov.

Službe se uredijo tako, da postane definitivni po preteku 3 službenih let, ako zadosti vsem stavljenim zahtevam. Plače od 1300 do največ 2400.

Električna železnica Opčin-Sežana: Pozivlje se vlado, da omogoči s primerno subvencijo realiziranje načrta. Se sprejme.

Dopoldanska seja se tu prekine.

Popoldne

prične seja ob 4¹/₄. Nadaljuje se dnevni red.

Predlogi deželnozborskih odsekov:

Zakonski načrt o uvedbi stavbnega reda. Stavbni red. Se sprejme načrt v vseh čitanjih. Ob tej priliki so se prerekli Lahi radi Gorice in Gradišča; laški liberalci trdijo, da je Gorica glavno mesto cele dežele, klerikalci pa, da sta dve glavni mesti: Gorica in Gradišče.

Zakonski načrt o pospeševanju govedoreje se sprejme.

Ureditev dež. stavbnega urada. Stalno za ureditev 8000 K. Potrdi se prememba pravilnika za dež. odbor in statuta za osobje dež. uradov.

Izkoriščanje javnih vodnih sil. Dež. zbor potrjuje svoje tozadevne sklepe z dne 14. III. 1907. Vabi se vlada, da olajša doseg namena s tem, da napravi vodni kataster ter izdela splošen načrt za uporablanje vodnih sil. Nalaga se dež. odboru, da preskrbi za prih. zasedanje potrebni zakonski načrt ter ukrene pri vladi vse potrebno ter naj se spravi v dogovor z odbori drugih dežel, da začne isto akcijo. Sprejeto.

Potrjuje se zakonski načrt o razdelitvi krajevne občine Marijan.

Stroški za cepljenje koz. Vlada je poklicana, poravnati stroške za cepljenje. Za leto 1910. se dovoljuje 6500 K in se nalaga dež. odboru, da ukrene potrebno z drugimi odbori, da se dovede vlado do tega, da pripozna svojo tozadevno dolžnost. Bugatto je hotel zakon za določitev o stroških za cepljenje koz. Se odkloni, sprejme se odsek predlog.

Kraški pašniki. Za izboljšanje se dovolji 3000 K pod pogojem, da vlada prispeva z nemanjšim zneskom; ustanovi se v namen zboljšanja poseben zalog, v ka-

teri prispeva dežela 2000 K, vabi se vlado, naj da tudi toliko. To za sežanski polokraj. Bugatto predlaga razširjenje za cel Kras, kar se sprejme.

3000 K se dovoli za vodovod v Kozarščah s pogojem, da tudi država dovoli zakonit prispevek.

Za vodnjak v Št. Andrežu se dovoli 25% skupne potreščine. Proračunjenih okoli 3600 K, dovoli se do najvišjega zneska 900 K. Županstvo naj predloži načrt.

600 K se da županstvu v Libušnjem za napajališče in potrebne ceste.

Za dve sesalki v Št. Petru ob Soči v Furlaniji in Kaseljnu se dovoli 900 K.

Vinarskemu društvu v Tomaju se dovoli 200 K, kolikor je znašala državna podpora; izplača naj se potem, ko se je prepričal dež. odbor o vsepriporosti.

Mlekarski zadrugi v Drežnici se dovoli 400 K v poravnajo dolga za zgradbo mlekarne.

Za vodovod in vodnjak v Ilavici se dovoli županstvu v Grahomem 170 K v delno kritje stroškov.

Za vodovod v Kalu in Stržiščih se dovoli 400 K v roke županstva v Grahomem.

Za vodovod v Lascach se da trem občanom 180 K.

Občini Ajba za vodovod 3500 K. To se obnovi. Izplača se, ko bo zagotovljeno kritje vseh stroškov. 6000 K naj da država.

Za vodnjak v Nemškem Rutu se dovoli 300 K v roke županstva v Grahomem.

Za vodovod Podbrdom se dovoli 2400 K v roke županstva v Grahomem; županstvo naj skrbi za kritje stroškov na primeren način.

Za most čez Vogrišček se dovoli 1500 K; 800 K se izplača ob začetku dela, ostalo pozneje.

Obnovi se podpora 1500 K za kanalizacijo občine Fara s potrebnimi pogoji.

Za cesto Ponikve-Klavže se dovoli 500 K, ki se jih izplača s potrebno previdnostjo.

Brambne naprave ob Soči pri Zagraju, 3050 K se dovoli za že izgotovljena dela, 516 K za prihodnja dela.

Nasip ob Idriji v vasi Arzilars. Dovolji se 1800 K v roke županstvu v Romansu.

Brambne naprave ob Soči pri Foljanu. Dovolji se 20%, 900 K, s potrebno previdnostjo.

Za izčiščenje gorenjega toka Mondine se dovoli 2500 K s potrebno previdnostjo.

Za vodovod v Plužnah se dovoli 1450 K v roke županstva v Bovcu.

Mlekarni v Črničah se dovoli 300 K, ki se izplačajo s potrebno previdnostjo.

Gosp. društvu v Krepljah se dovoli 300 K.

Uravnava Taglia. Proračuna je 39900 lir. Ako da država 60% prispevka, dovoli dežela 20%; ostalih 20% izplača dežela na račun občin in drugih prizadetih faktorjev.

Občini Anhovo za cestne zgradbe se dovoli 3150 K, ki se izplačajo, ko poskrbi občina iz svojih sredstev za kritje stroškov in vzdrževanje ceste.

Cesta Česzoča-Slatenik. Dovolji se 5600 K s pogojem, da se občina zaveže s svojimi sredstvi vzdrževati cesto.

Na koncu interpelira Bugatto radi deželnozborskih stenografov in Marinič glede brambnih naprav ob desnem bregu Soče pri Podgori.

Komisije 5 članov za Gasserjeva predloga ni bilo mogoče izvoliti; oddanih je bilo 22 glasovnic, med njimi 14 praznih, tako da ni bilo potrebnega števila. Komisije torej ni.

Prihodnja seja jutri v sredo ob 10. dop.

Družba sv. Cirila in Metoda.

Zenska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Gorici bo imela v soboto, dne 19. t. m. v hotelu pri »Zlatem Jelenu« svoj redni letni občni zbor. Začetek ob 4¹/₂ uri popoldne. Dolžnost vsake zavedne in narodnočuteče Slovenke bodi, da se

udeleži tega zborovanja in pokaže, da ji je pri sreću blagor našega naroda in procvit naše šolske družbe.

Za družbo sv. Cirila in Metoda kot odgovor na »Cirilimetodarijo« K I. gšč. Stoh v Gorici.

Po občnem zboru pevsk. in bral. društva »Naš prapor« v Pevmi se je nabralo v prostorih g. Mihaela Brezigarja v protest proti nezastlšanemu izbruhu »Slovenca« na našo prepotrebno družbo sv. C. in M. za isto K 5'14.

Iz Pevme. — Vesela družba v Oslavju je nabrala v prid družbi sv. C. in M. 8 K z geslom: Vstanite, narodni zaspanci, se obrača do vseh, Slovencev, naj posnemajo vrle darovalce. — Z malim do velikega.

Domače vesti.

Dopolnilne deželnozborske volitve iz veleposestva na Goriškem. — C. kr. namestništvo je razglasilo od 8. t. m. razpisalo dopolnilne volitve treh deželnih poslancev poknežene grofije Goriške in Gradišanske iz volilnega razreda veleposestva za volilni okraj I. Volilni okraj I. obstoji iz mesta Gorice, iz političnih okrajev Gorica-okolica, Tolmin in Sežana, nadalje iz krajevnih občin Devin, Dobrodob, Biljana, Medana in Kožbana, ležečih v političnem okraju Gradišanskem. Volišče je Gorica. Volitev in morebitna ožja volitev se bo vršila 23. t. m.

Gostovanje tržaških igralcev, ki bi se imelo vršiti v soboto, dne 19. t. m., kakor je naznanila včerajšnja »Edinost«, odpade, ker treba nekaterih priredb v dvorani.

Zveza županov in podžupanov na Krasu vabi na odborovo sejo, ki bo v Nabrežini dne 20. t. m. ob 11. dop. pri g. Fr. Nemcu.

Dnevni red: 1) Poročilo o krmi; 2) Akcija za pokončevanje kobilic; 3) Pretrgovanje naloge: kako pospešiti dovažanje naravnih gnojil iz Trsta na Kras?; 4) Raznoterosti.

V Bohinju je vrvelo v nedeljo veselo življenje. Došlo je nad 500 izletnikov od vseh strani, največ iz Trsta in Gorice. Vse gostilne so imele veliko dela, da so ustrezale lačnim in zdelanim gostom. Vozniki so vozili cel dan na jezero, ki je zamrzlo čez in čez; tam so se drsali ali vozili na sankah. — V Bistrici na sankališču pa je bilo do mraka jako živahno, veselo, razposajeno življenje. Od 3—5¹/₂ je svirala tam vojaška godba iz Gorice med tem ko so gostje od vseh vetrov in raznih narodnostij veselo tekmovali med seboj v sankanju in prekučovanju. Glavno svetinjo je odnesla dražestna gosposodična Dora P. iz Gorice. — Zvečer je bil koncert v veliki dvorani hotela Triglav. — Pripominjamo, da odhaja športni vlak malo prepozno, kar je sitno posebno za Tržačane. Najprimernejše bi bilo, ako bi odhajal ta vlak najdalje ob 8¹/₂; potem bi ostajalo tam veliko več ljudi, ki sicer zapuščajo Bohinj že z zadnjim večernim vlakom. — Opomniti moramo še, da so gostilničarji dobro postregli v kljub nepričakovanim navalom.

Ta dan je dokazal, da bi dal zimski šport Bohinjcem veliko zaslužka, ako bi si »naročili« prav pošteno zimo... o pravem času, tam po sv. Miklavžu; Božič, Novoletu, Trije kralji itd. v Bohinju, v snegu in na ledu — to bi bila zimska sezona, ki bi kaj izdala! Upajmo, da bo naprej bolje v tem smislu!

Moški in ženski zbor Pevskega in glasbenega društva v Gorici priredi v soboto, dne 19. t. m. ob 8¹/₂ uri zveč. »pri zlatem jelenu« pevski večer.

Vspored, ki je zanimiv, priobčimo prihodnjič.

Slikar Ludvik Grilc je umrl v Ljubljani v soboto ob 3. pop. Rodil se je v Idriji leta 1851. Učil se je slikarstva najprvo pri idrijskem slikarju J. Tavčarju, bil na slikarski akademiji na Dunaju, na Reki, v Gorici. Na Reki in v Gorici je slikal večinoma portrete. Potem je bil zopet na Dunaju na akademiji ter potem v Benetkah. Nato se je nastanil v Ljubljani. Slikal je največ z oljnatimi barvami, zlasti mnogo je njegovih portretov, cerkvenih slik itd. Bil je ugleden slikar pa blaga duša! Naj počiva v miru!

Imenovanje v finančni službi. — Finančni tajnik Artur Covacich, in dr. Ivan Morosini, Josip Terpin in Hilarij Vodpivec so imenovani finančni-

mi svetniki v obsegu tržaškega finančne-ga ravnateljstva: viši nadzornik finančne straže II. razr. pri c. kr. finančnem ravnateljstvu v Trstu Valentin Marusič je imenovan višim nadzornikom finančne straže I. razr. in finančna komisarja dr. Rihard Gurrésch in Anton Pulin sta imenovana finančnimi tajnikoma v obsegu finančnega ravnateljstva v Trstu.

V šolskem okraju goriške okolice bodo letos štiri lokalne učiteljske konference, in sicer dne 28. maja ob 10. uri predp. v Kanalu za 23 šol (32 učiteljskih moči), 1. junija ob 9^{1/2} v P. v. za 21 šol (38 učiteljskih moči), 4. junija ob 10. uri v Ajdovščini za 18 šol (32 učiteljskih moči) in 8. junija ob 9^{1/2} v Kozani za 20 šol (36 učiteljskih moči).

Skupna okrajna učiteljska konferenca bode začetkom novega šol. leta v Gorici.

Slovinci, ki pljujejo v lastno skledo. — Neki rodoljub s Kranjskega je šel pretekli teden počasnih korakov mimo kavarne Corso. Skozi okna je videl več znanih slovenskih obrazov. »Aha«, si je dejal v duhu, »to je torej tista slovenska kavarne!« Vstopil je. »Prosim — črna kava.« — Natakari: »Cossa xe questo: črna kava?« — Gost: »Črna kavo prosim!« — Natakari: »No kapišo! Parla tedesco? Spreken daj?« — Gost: »Ako ne veste niti tega, kaj je črna kava, pa nimam ničesa tu iskati.« — In šel je! Pogledal je še prezirljivo po slovenskih gostih, na vratih pljunil in se oddahnil: Kukavice!»

Zopet so jedno zagodli zavezniki, laški liberalci in slovenski klerikalci laškimi klerikalnim poslancem v deželni zboru. Gasser je stavil dva predloga: o ustanovitvi stalne finančne kontrolne komisije zraven deželnega odbora ter o ustanovitvi stalne komisije v proučevanje spremembe deželnega volilnega reda. Oba predloga sta bila v ponedeljek na dnevnem redu XV. seje. Pinavčič je predlagal k obema, naj se sestavi odsek, ki se bo bavil s tema dvema predlogoma. Gasser in laški klerikalci so bili zadovoljni, ker pač niso vedeli, kako so se med seboj pomenili laški liberalci in slovenski klerikalci. Na koncu se je imel biti izvoljen oni odsek 5 članov. Ali laški liberalci in slovenski klerikalci so oddali toliko praznih listov, da je bilo teh več kot onih s 5 člani in rezultat je ta: da odseka ni! — Lépo so jim zagodli. Godci so se smejali, oni, katerim je veljala ta muzika, so se pa presenečeno gledali.

Najmočnejši človek na Goriškem. — Ne mislite, da hočemo tu slikati atleta, ki vzdiguje proti dvajsetminarski vstopnini 300 kg z eno roko, ki meče železne, masivne kroglice kakor bi bile žemljice iz dobe največje draginje in še večje lakote, katerega ne moreta spraviti s prostora dva najmočnejša bika iz goriške okolice, ki pretrže brez napora cel zavoj taroknih kart, katerih je 54. Ne, na Goriškem imamo še stokrat močnejšega človeka in ta je — dr. Gregorčič. Prosim, ne smejte se, to je resna stvar. Evo dokazov! Z enim samim člankom je ubil puntarske, novostujarske anarhiste, pritiskal ob zid celo goriško duhovščino, ki je zahtevala od njega, naj upusti vsako zvezo s »frama-zoni«, ugnal v kozji rog četvorico dekanov, ki je isto zahtevala od njega, podjarmil dva svetnika, kar se tupatam niti predsedniku na tukajšnji sodnji ne posreči v taki meri, vzdignil iz pozabnosti razne može po širni naši deželi ter jih s lahkoto spravil v deželni zbor (vsak mož tehtja najmanj 80 kg) in vrغل na pepelnico — sredo — to je pa že salamenska moč — svojega predstojnika Nj. Prevzvišenost knez nadškofa, svojega drugega predstojnika prošta dr. Faiduttija, duhovnika Meizlika kot zastopnika furlanske duhovščine, Gasserja z glavarstva, Piccinini-ja s pošte, Bugatta iz ministerstva, Locatellija iz goriškega plemstva iz deželne dvorane. In pri tem, ko jih je metal ven, ni niti vstal! S samim pogledom jih je postavil pred dvorano. Taka moč pa mora dobiti priznanje. Nekateri menijo, da škof radi takega blierotskega poleta izobči dr. Gregorčiča iz cerkve, da bo moral ta hoditi po Gorici v civilni obleki in s športno čepico na glavi, po leti pa s slamnikom. Toda to mnenje je ničevo! Kaj se mu more zgoditi, ker se bojijo prevelike njegove atletske moči na političnem polju?

In vendar so se vzdignili klerikalci, govorniki je o dr. Gregorčiču, na varnem, v strahu in trepetu, zabavljajo, jezijo se, preklinjajo ter dajejo Gregorčiču nečedne priimke. Poglavitni med njimi pa hodijo okoli in iščejo, kje bi našli kako človeško bitje, ki bi vzelo Gregorčiču moč na mah, kakor jo je vzela Dalila orjaku Samsonu! Ali najdejo, kar iščejo?! — »Šafti!«

»Slovenec« protij družbi sv. Cirila in Metoda. — »Slovenec« v svojem že z vseh strani obsojenem članku »Cirilmetodarija« nesramno hujška kmečko ljudstvo proti družbi sv. C. in M. V »Sl. N. čitamo o tem: »Prav previdno pravi člankar: »Za naše kmečko ljudstvo velja to-le: Cirilmetodarija je protinarodna in strup za narodno idejo«. Klerikalni voditelji imajo kmečko ljudstvo še vedno za tako nerazsodno maso, da mu je treba le biča, in obrnilo se bo tja, kamor gospodar hoče. — Razumnikom, pa naj bodo še tako klerikalni, »Slovenec« ne upa take laži vsiliti. 25 letno delovanje družbe je vsakomur, ki kaj čita, odprta knjiga. Vsak vinar je izkazala, kje ga je dobila in kam ga je poslala. Družba se drži tako strogo svojega programa, ki določa versko in narodno vzgojo, da so jo proglasili nekateri na Štajerskem in Koroškem za klerikalno. Ali je protinarodna in strup za narodno idejo, da ima družba v svojih šolah še vedno večino šolskih sester, povsod katehete, ki jih deloma sama plačuje, da razpošilja v obmejne kraje molitvenike, katekizme in druge nabožne knjige Mohorjeve družbe. Ako se na ta način zastuplja verno slovensko ljudstvo, potem so mu strup verski nauki s katekizmi in kateheti vred. S klicem: »S cirilmetodarijo na prag!« kliče »Slovenec« družbi, naj pomeče iz svojih šol šolske sestre, katehete, katekizme in molitvenike. Tega pa pobožni »Slovenec« ne bo dosegel, ker hoče družba delati po svojem programu, dokler nam bo obrambe treba.

Protinarodno in strup za slovensko ljudstvo je torej 32 razredov družbenih, ljudskih šol in 20 otroških vrtecev. Strup za slovensko ljudstvo je družbeno navodilo za otroške vrtece, ki določa glede verouka: »Ker se morajo v otroški duši zbu-jati in v lepem soglasju razširjati vse duševne zmožnosti, naj otroška vrtnarica porabi vsako ugodno priliko, da zbudi v otroških dušah verski čut. To bo blažilno vplivalo na vedenje in poznejše življenje otrok. Povej svojim malim gojencem, da Bog vse vidi in vse ve, da ljubi in blagoslavlja pridne otroke, kateri spoštujejo in ubogajo starše, učitelje itd. Na vrtno in ob izletih jim v naravi razlagaj božjo vsemo-gočnost in modrost. Povej jim kolikor morejo umeti, o Zveličarju, ki je prišel na svet, da bi nas osrečil, in kako se imenuje njegova mati. Večkrat jih opozarjaj na angela varuha, ki jih povsod spremlja itd.

To je torej protinarodno in strup za slovensko ljudstvo!»

»Svobodno društvo zdravnikov« je zborovalo v nedeljo. Bavilo se je posebno s peticijo, od društva predloženo deželni zboru, ki je bila pa zavrnjena, dati se je pečala z zdravstvenimi razmerami v naši deželi, ki so nad vse žalostne. Zanimivo je bilo poročilo dr. Pontonija. V ostrih besedah je ožigosal, kako se zanemarija na Goriškem zdravstvo ter pribil zopet enkrat žalostno dejstvo, da samo naša dežela nima v celi Avstriji zdravstvenega zakona ter je tudi brez zdravstvenega referenta!

Vojaški nabori: za goriško okolico na dni 11., 12., 13., 14., 15. in 16. aprila; za Gorico-mesto 11. in 12. marca v Ajdovščini 18. in 19. aprila; v Kanalu 21. in 22. aprila; v Tolminu 16. in 17. marca; v Cerknem 14. marca; v Kobaridu 21. marca; v Bolcu 23. marca; v Komnu 1. in 2. marca; v Sežani 4. in 5. marca; v Tržiču 5. in 6. aprila; v Gradišču 7. in 8. marca; v Krmini 9. in 10. marca.

Izdajalec svojega rodu je vsak, ki nasprotuje naši vseslovenski obrambni družbi sv. Cirila in Metoda!

Kaj je klerikalni obrambni sklad? — »Slovenec« kriči vedno, naj nabirajo za obrambni sklad »za obmejne Slovence!« Kaj pa je ta obrambni sklad? Zbirajo denar že dve leti, videli pa so ga z malimi izjemami doslej le v upravnih klerikalnih časopisov in pa klerikalni agitatorji pri deželnozborskih volitvah v naši deželi. Obrambni sklad je čisto strankarski,

pristno klerikalna institucija, ki hoče po- klerikalni obmejne Slovence, ne pa jim n a r o d n o pomagati! Za svoje časnike in strankarsko agitacijo ter volitve izrabljajo denar ljudstva v škodo ljudstva. — Kdor kaj da v ta klerikalni obrambni sklad, škoduje slovenskemu ljudstvu, ker je znano, da klerikalizem skvari ljudstvo, da je bolj pristojno potujčevanju!

Iz Sesslana nam poročajo, da sta bila dne 11. t. m. spuščena na svobodo Frančiška Leban in Josip Gašperin.

Popravek. — Pri razpravi, ki se je vršila v Gorici radi štrajka v Ajdovščini, ni bilo obsojen 17 letni Avguštin Lulik, pač pa 42 letni Janez Lulik. Avguštin Lulik je bil oproščen.

Čigav je koleselj? — Kmalu po otvoritvi državne železnice sem našel na svojem dvorišču star koleselj, ki je bil namenjen v popravo. Čakal sem dolgo časa, da se oglasi lastnik ter naroči popravbo. — Po preteku 5 mesecev se je oglašil pri meni nek voznik ter je vprašal, če je koleselj že gotov. Odgovoril sem mu, da sem čakal navodil, kako naj koleselj popravim. Mož je odvrnil, da lastnik že pride. In čakal sem zopet — zaman. Naposled sem koleselj popravil, ter pozviljam lastnika, da se zglesi pri meni tekem 14 dni, sicer izgubi lastninsko pravico do koleslja. — Mihael Čičigoj, izdelovatelj vozov Gorica Via Dreossi 2.

Zgubljen. — V soboto je neki goriški kmet izgubil na trgu v Sežani K 1120 Pošten najditelj je naprošen, da izroči denar na goriški policiji, kjer dobi postavno nagrado.

Sokolski vestnik.

Telovadno društvo »Sokol« v Ajdovščini izreka tem potom iskreno zahvalo sl. »Bratnemu in pevkemu društvu« v Ajdovščini ter gg. igralcem in igralcem za prijazno sodelovanje pri veselici dne 6./2. 1910, dalje sl. društvu »Edinost« in Ciril Metodovim podružnicam za prepustitev potrebščin za veselico, darovalcem krasnih dobrot, ter denarnih doneskov za srečolov, konečno vsem onim, kateri so bodisi s svojim sodelovanjem oziroma udeležbo pripomogli, da je veselica v vsakem oziru tako krasno uspela. Na zdr. Odbor.

Telovadno društvo »Prvaški Sokol« je imelo dne 13 t. m. svoj izvanredni občni zbor z dnevnim redom. I. Dopolnilna volitev vsled smrti brata staroste. II. Razno-terosti. — Pri volitvi je bil skorje enoglasno izvoljen za starostu ustanovitelj društva brat Josip Mozetič. — Pri drugi točki se je vnela živahna debata gledé zidave potrebne Sokolskega doma. Sklenilo se je, da se začne zidati spomladi, ali v ta namen se bode moralo v pomnoženih odborih še marsikaj vkriniti.

Zveza narodnih društev.

Na občnem zboru pev. in bral. društva »Naš prapor« v Pevmi ki se je vršil dne 13. svečana, se je izvolil sledeči odbor: Predsednik: Mohor Dominiko; podpredsednik: Josip Klanjšček; Odborniki: Ant. Gravner, Josip Šuligoj, Štefan Krajnik, Mihael Brezigar, Karl Cibič in Alojzij Komavli. Namestniki so: Peter Primožič, Anton Komjanc, Jožef Peršolja in Anton Šošol. Preglednika sta: Ivo Pavlin in Karl Klanjšček.

Trgovsko-obratno in gospodarske vesti.

Imenik članov in namestnikov komisij za pridobaro. — C. kr. finančno ravnateljstvo razglašajo: Daje se na občé znanje, da bo na podlagi izida zadnjih dopolnilnih volitev in imenovanj sestavljen imenik članov in članov-namestnikov komisij za pridobaro, postavljenih za posamezne priredbene okraje na Primorskem nabit od 25. februarja 1910 dalje skoz 14 dni, pri tukajšnjih c. kr. davčnih administracijah, odnosno pri primorskih c. kr. okrajnih glavarstvih, c. kr. davkarjih in občinskih uradih deželnih priredbenih okrajev.

Knjigovodstveni tečaj za kovaške mojstre in delavce otvori zavod za pospeševanje obrti v Gorici prihodnji mesec. Tečaj bo trajal 10 tednov in se bo vršil v trgovski šoli v torek, četrtek in petek

zvečer od 6'30 do 8'30. Oglasiti se je za vsprejem pri omenjenem zavodu v ulici Morelli št. 37.

Zadružništvo na poljedelski visoki šoli na Dunaju. — Dr. Karl Hoffmeister je imenovan rednim profesorjem zadružništva na dunajski poljedelski visoki šoli. K dozrajnim štirim letnikom na šoli se ima pripojiti peti letnik, ki bo posvečen samo zadružništvu.

Kmetijske zadruge v Nemčiji. — Glasom statistike drž. zveze kmetijskih zadrug je bilo 1. jan. 1910 v Nemčiji 15.271 posojilnic in hranilnic, 2217 nakupovalnih in prodajalnih, 3133 mlekarskih zadrug, 173 zadrug za vnovčenje mleka in 2568 drugih zadrug, skupaj torej 23.362 kmetijskih, zadružnemu zakonu podvrženih zadrug.

Politični pregled.

Državni zbor je sklican na dan 24. febr. t. l.

Razne vesti.

Zveza slovenskih županov na Koroškem se je 10 t. m. osnovala. Na ustanovnem občnem zboru je bilo 14 županov in 30 obč. odbornikov, ki so zastopali 21 občin. Za načelnika je izvoljen vrli narodni župan občine Blato gospod Pavel Miklavčič.

Otvoritev Fran Josipove luke v Trstu. — Včeraj je otvoril trgovinski minister dr. Weisskirchner slovesno novo Fr. Josipovo luko in izročil prometu svobodnu luko pri sv. Andreju.

Češki kapital na jugu. — Češki listi z zadovoljstvom beležijo dejstvo, da je izvedenje električne železnice Dubrovnik-Gruž izročeno češki firmi Fr. Križička. Za delo se je potegovala tudi nemška firma A. G. Union. »Čas« izjavja, da je to prvi začetek udeleževanja češkega kapitala, češke industrije na jugu, ki ga smatrajo Nemci za svojo domeno.

Avskultanti v Bosni. — Skupno ministertvo za Bosno in Hercegovino je izdalo naredbo, da odslej dobivajo vsi avskultanti, ki so položili sodni izpit, letni adjutum v znesku 2400 kron. Avskultanti v Bosni so torej v celi monarhiji najbolje plačani.

Škof v šolski klopi. — Pred nekimi tedni se je moral v Milanu neki škof vsesti v šolsko klop, da dokaže, jeli zmožen pisanja ali ne. Kako je to mogoče? bode vprašal kdo. Zadeva je povsem enostavna, v Italiji mora namreč vsakdo dokazati, da zna pisati in brati, ker drugače ga ne vpišejo v volilni imenik. Tega mu pa ni treba storiti, ako lahko predloži odpustno spričevalo iz ljudske šole. Ker je pa škof Pavlo Vicano bil spričevalo izgubil, je predložil svoja škofsvska izkazila, a uradniki so se držali postave in mu niso odpustili izpita. Škof so je torej moral vsesti in dokazati pred veliko množico zija, da ni analfabet. Pisal je nekaj minut diktat, potem pa je moral čitati narekovane stavke. Sedaj sme s ponosom reči, da je — volilec.

Nesreča parobroda »Generala Chancy.« — Nad 100 ljudi utonilo. — Med 1. in 2. uro jutraj se je v četrtek v prelivu med Mallorko in Minorko potopil parnik »General Chancy«. — Številno žrtve pri nesreči parobroda »Chancy« cenijo na 164. Nekaj poročil pravi, da se je rešil le en mornar, potniki pa da so utonili. Ta pripoveduje, da se je parnik navzlic strašnem viharju dobro držal svojega kurza. Parnik je trčil v neko skalo in dobil takoj več metrov široko luknjo, skozi katero je vdrla voda z neznansko silo takoj v notranjost. Parnik se je za nekaj minut potopil, ko se je razkrojil na dvoje.

Na parniku je bilo potnikov in mornarjev okoli 160. Parnik je imel 2.920 ton in je vozil iz Marselja v Alžir. Vzroka parnikove nesreče se še ni dognalo. Kapitani vseh došlih ladij pripovedujejo, da so divjali te dni po Sredozemskem morju taki viharji kakor že 40 let ne.

Prisega v rokovicah. — V Parizu so morali pred porotno obravnavo priseči nekateri porotniki še enkrat, ker so imeli pri prvotni prisegi rokovice na roki. To je pa posledica pariške povodnji, ki je uničila zračno kurjavo tako, da vlada vjustičnem posloju občuten mráz. (Dalje na četrti strani.)

Konsul Bolivije je pričakoval v Afriki prihod parnika »General Chanzy«, ki se je pa med potjo potopil. Elegančna mlada dama se je približala konzulu Daclotu, vstrelila petkrat v glavo. Konzul je bil koj mrtev. Morilka je hči šoiske ravnateljice Plancon; ustrelila je konzula, ker jo je zapeljal in potem zapustil.

Tri dragocene slike so izginile iz berlinske tovarne postaje. Slike so bile v Hamburgu na razstavi in od tu so bile poslano na berlinsko umetniško razstavo. Ali tiči za tem tatvina ali pomota, še ni dognano.

Dozdevni mrtvec v kupeju. — Blizu Rezna (Regensburg) na Nemškem so dobili v osebnem vlakcu potnika, ki je čepel v kotu. Vsi so mislili, da je mrtev. Kupe so zaprli, naročili so mrliške nositelje in na prihodnji postaji, ko so ga hoteli spraviti na mrtvaški voz, je skočil potnik po koncu in se začudil mrtvaškemu vozu. — Rekel je, da ni mrtev, in da so ga prej le krčji lomili.

Pred dunajskimi porotniki je bila obsojena Karolina Eiterbös na pet let težke ječe, ker je osleparila dve lahkoverni ženski za ves njen prihranek s tem, da je lagala, da ima veliko dedščino in da je treba imeti za gotovo terno razne kosti mrtvecev in svetnikov, kar pa stane denar. Na ta način je sleparica ociganila tekem enega leta obe ženski za 10.000 K.

Ne pojde na vislice. — Išček, ki je bil v Pragi na smrti obsojen, ker je na Božič ustrelil enega detektiva in ranil pet redarjev, bi moral biti te dneve obešen. Ker je pa grozno jetičen, so priporočili zdravnik Bočekca cesarjevi milosti.

Veliko poneverjenje pri Credito Italiano v Florenci. — Prejšnjega uradnika te banke, znanega Galetti, je policija zaprla. V blagajni manjka okrog 1 milijon lir.

Iz Line v Južni Ameriki v London v 19 dneh. — Mr. Gahan je bil obvešččen, da mora biti v 19 dneh v Londonu. Daljava znaša med Limo in Londonom 7000 km. S posebnim parnikom se je odpeljal v Panamo, od tu s posebnim vlakom v Colon, kjer ga je čakal brzoparnik »Princ Avgust«, ki ga je peljal v New-York. Potom brezčičnega brzoparja je bil obvešččen veliki parnik »Mauretania«, ki vozi v London, in ta je dosegel Gahan rekord.

Čudevito težka deklica. — V splošno bolnišnico v Pragi so prinesli z veliko težavo štiri čuvaji novo bolnico, 14 letno učenko Ano Urban iz Pocinovice. Dekle ima sv. Vida ples in telta celih 172 kg.

Stekla mačka je ugriznila v Bilinu tri otroke tamošnjega posestnika Hortiga. Vse tri otroke so morali prepeljati v Pasteurjev zavod na Dunaju. Mačko in psa so ustrelili.

Trije pijani poročniki v Šegedinu na Ogerskem so vrgli izvoščeka s kozla, zasedli njegovo mesto, dirjali s kočijo pred kavarno, in prišedši v lokal, zahtevali od navzočih civilistov, naj zapuste tekem 5 minut kavarno. Grozili so s sabljami. Navzočega občinstva se je polotil strah in vsi so zbežali. Komaj star general v pokoju jih je spravil z grožnjami k pameti. Poroča se, da se že vrši proti poročnikom stroga preiskava.

Sin prejšnjega prezidenta Zjed. Držav Severne Amerike, Theodor Roosevelt, se je zaročil z Elcano Aleksander, kar praznujejo v Washingtonu zelo slovesno, ker še vedno ne morejo pozabiti svojega priljubljenega prezidenta.

Izselniško vprašanje in problem notranje kolonizacije na Slovanskem jugu.

Jugoslovanski narodi v Avstrijski monarhiji preživljajo veliko krizo, gospodarskega in narodnega značaja. Vsled pritiska velikih socijalnih in političnih nadlog, cele mase Jugoslovancev zapuščajajo svojo rodno zemljo in svoj domači kraj, ter se podajajo v daljni tuj svet za kruhom. Izselniško gibanje je postalo zelo resno, kronična ali naenkrat opasna pojava. Z njó je v zvezi veliko vprašanje: Kedo si prisvoji zemljo, katero so izselniki zapustili?

V rešenju tega problema se bje bitka domačega elementa z navalom Nemcev in

Madžarov, »državnega elementa«, s katerim država želi razredčiti kompaktne mase jugoslovanskega življa v teh krajih, da tako zadobi tal za svojo vsestransko politiko.

S tema vprašanjem se je treba natanjko spoznati in jima posvetiti mnogo pozornosti:

Avstro-Ogrska je država, iz katere se seli največ prebivalcev in beži v svet. Tako n. pr. se je izselilo v Ameriko iz:

iz Avstro-Ogrske l. 1907 — 338.452, l. 1908 168.509;

iz Italije l. 1907 — 285.731, l. 1908 — 128.503;

iz Rusije l. 1907 — 258.943, l. 1908 — 156.711;

iz Angleške l. 1907 — 113.674, l. 1908 — 93.777;

iz Nemške l. 1907 — 37.807, l. 1908 — 32.309;

iz Švedske in Norveške l. 1907 — 42.722, l. 1908 — 25.221;

iz Grške l. 1907 — 36.580, l. 1908 — 21.489;

iz Evropske Turčije l. 1907 — 20.967, l. 1908 — 11.290;

iz Bolgarije, Srbije in Črne gore l. 1907 — 11.350, l. 1908 — 10.827.

In to gibanje izseljevanja narašča leto za leto: L. 1870, se je izselilo iz Avstro-Ogrske v Ameriko 4.425 oseb, l. 1888. 17.267, 1890. 56.199, 1900. 114.847, 1905. 275.452.

V dobi od l. 1899—1908 se je izselilo samo iz Hrvatske in Slavonije 225.000 oseb, torej 9% vseh prebivalcev.

Po zunanji ameriški statistiki se računa, da se iz Hrvatske in Slavonije seli v Ameriko na leto poprečno 40.000 ljudi, a iz Hrvatske, Dolnje Ogrske, Bosne in Hercegovine poprečno 60.000 Srbo-Hrvatov; skupno število podanikov Hrvatskega kraljestva ki žive v Ameriki se računa na 400.000 duš.

Danes je že precej vrejeno tako, da se škoda izseljevanja vblaži, in da se ga vsaj nekoliko izkoristi. Izseljenci ostanejo v zvezi med seboj in s svojo domovino, čuvajo svojo narodnost, vračajo se v rodni kraj, kadar si prislužijo denarja itd.

Najkoristnejše je pa, da so zemljedske zadruge in domači denarni zavodi omogočili, da jim izseljenci iz Amerike pošiljajo denar na obrestovanje. Poprej se je izselniški denar razsipaval zelo neracionalno in jugoslovanski kraji so imeli od njega malo koristi, dasi na Hrvatsko pride letno do 60-80 milijonov kron izselniškega denarja.

Dandanes se ta denar že jako koncentririra. Hrvatski domači denarni zavodi imajo na primer okoli 200.000.000 kron hranilnih vlog, a povrhu tega je še pri zunanjih zavodih do 40.000.000 hrvatskega denarja. — dočim Srbija, katera ima več prebivalcev in je dosti bogatejša, ima hranilnih vlog vsega skupaj samo do 35-40 milijonov.

Ali poleg vsega tega je izseljevanje, po občnem mišljenju vseli poznavalcev razmer, veliko zlo, katero poleg vsega dobička izselniške pridnosti, donša tem krajem veliko večjo škodo in jih potiskuje glede morale, pridobljenega napredka, nacionalnega in socijalnega življenja, za desetletja nazaj.

(Pride še.)

Za sedem deklet je plesala Jolanda na strah ko igrala vojaška je banda. Pa orgljice tudi in tudi klavir. Jolanda so spravili v plesni nemir. Jolande ni več, — zapustila samo je pár nepokvarjenih čevljev

„OHO“

J. Medved, Gorica

Tekališče, Josipa Verdi št. 32.

Mali oglasi.

Najmanjša pristojbina stane 60 vin. Ako je oglaš ob etnejši se računa za vsako besedo 3 vin. Najpripravnije inseriranje za trgovce in obrtnike.

Koliko je manjši trgovec in obrtnikov v Gorici, katerih na deželi (in celo v mestu) nihče ne pozna, ker nikjer ne inserirajo. Škoda ni majhna.

Na stanovanje in hrano se sprejmo dijake. V družini se govori slovenski in nemški. Naslov pové naše upravnništvo.

Gospodična vešča slovenskega, nemškega in italijanskega jezika išče službo v kaki trgovini kot prodajalka, blagajničarka ali kaj primernege. Zna tudi šivati. Naslov pové naše upravnništvo.

Naravno čistilo za zobe Eustomaticus v prahu ali v ceveh dr. Alfonza Milani ja.

Je edina zmes naravnih snovij, ki ne škoduje zdravju in je edino čistilo za zobe, ki daje pravo beloto.

Zdravniške in zobozdravniške avtoritete bodisi italijanske ali tuje priznavajo, da je to čistilo najboljšje.

Dobiva se v vseh glavnih prodajalnah.

Dr. Ruggero Kürner,

kirurški zdravnik, bivši asistent na c. kr. kliniki genealogije in ostetrike v Gradcu.

Specialist za ženske bolezni. Ordinira od 10.—11. predpoldne in od 3.—4. popoldne.

Tekališče Frana Josipa št. 6. (blizu lekarne Kürner).

Okrajna hranilnica in posojilnica v Sežani

vpisana zadruga z neomejeno zavezo

Vabilo

na

REDNI OBČNI ZBOR,

ki se bode vršil v zadrugnih prostorih

v nedeljo, dne 27. februarja 1910 ob 10. uri dopoldne.

DNEVNI RED:

1. Pregled in odobritev letnih računov.
2. Razdelitev čistega dobička.
3. Poročilo o reviziji.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Predlogi.

Načelstvo.

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

(V lastni hiši, Gosposka ulica št. 7, I. nadst.) — Telefon št. 79.

Račun poštne hranilnice št. 837.315.

Na občnem zboru dne 30. maja 1909, se je določilo:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4%, %. Stalne večje vloge z enoletno odpovedjo po dogovoru. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Posojila se dajejo zadrugnikom na vknjižbe po 5%, %, na varščino ali zastave in na menjice po 6%.

Glavni deleži se obrestujejo koncem leta 1908. s 6%.

Stanje 31. dec. 1908.: Zadrugnikov 1904 z deleži v znesku 89.362 kron. — Hranilne vloge: 1.727.304.70. Posojila: 1.693.201.—. — Reservni zaklad: 90.230.05 — Vrednost hiš: 111.755.23.

Sans souci

najboljša tuzemska zraamka napravljena po francoskem načinu.

Grand crémant, Carte d'Or, Asti spumante.

Gennaro Ossoinack — Reka

odlikovana klet šampanjca.

Centki na zahtevo gratis.

Naznanilo.

Dovoljujem si slavnemu občinstvu uljudno naznaniti, da otvorim v četrtek 10. t. m.

v Gorici Via Scuile št. 6

modno trgovino za gospode in dame ter se tem potom za obilni obisk najtopleje priporočam. Ker izdelujem kravate in perilo sam, zamorem z najboljšim blagom najcenejše postreči.

Spoštovanjem

Engelbert Skušek

Ljubljana — Gorica.

SUKNO

in modno blago za obleke

priporoča firma

Karel Kocian tvornica za sužno

v Humpolcu na Češkem.

Tvorniške cene. Vzorci franco.

Okrajna hranilnica in posojilnica v Sežani

vpisana zadruga z neomejeno zavezo

Vabilo

na

REDNI OBČNI ZBOR,

ki se bode vršil v zadrugnih prostorih

v nedeljo, dne 27. februarja 1910 ob 10. uri dopoldne.

DNEVNI RED:

1. Pregled in odobritev letnih računov.
2. Razdelitev čistega dobička.
3. Poročilo o reviziji.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Predlogi.

Načelstvo.

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

(V lastni hiši, Gosposka ulica št. 7, I. nadst.) — Telefon št. 79.

Račun poštne hranilnice št. 837.315.

Na občnem zboru dne 30. maja 1909, se je določilo:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4%, %. Stalne večje vloge z enoletno odpovedjo po dogovoru. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Posojila se dajejo zadrugnikom na vknjižbe po 5%, %, na varščino ali zastave in na menjice po 6%.

Glavni deleži se obrestujejo koncem leta 1908. s 6%.

Stanje 31. dec. 1908.: Zadrugnikov 1904 z deleži v znesku 89.362 kron. — Hranilne vloge: 1.727.304.70. Posojila: 1.693.201.—. — Reservni zaklad: 90.230.05 — Vrednost hiš: 111.755.23.